

Beredskapsplan for ulykker

Ansvar

Organisering

Informasjon

Omsorg

Oppdatert 20.03.18

1.0 BAKGRUNN

Beredskapsplanen angir hvordan krisesituasjoner internt skal håndteres ved Bergen og Hordaland Turlag. Målet er å gi de som håndterer situasjonen en praktisk anvisning for:

- hva som skal gjøres,
- av hvem og
- i hvilken rekkefølge

Beredskapsplanen gir en oversikt over tiltaksplan innenfor:

a. Dødsfall blant turdeltakere

b. Alvorlig ulykke blant turdeltakere

Presisering: Beredskapsplanen omfatter her dødsfall og alvorlig ulykke blant turdeltakere på tur i regi Bergen og Hordaland Turlag. Frivillige som opererer i regi av Bergen og Hordaland Turlag er også innbefattet i beredskapsplanen.

2.0 VARSLING

2.1 VARSLINGSPLAN

HANDLINGSPLAN VED ULYKKE

HJELP	Ring alarmsentralen	113
	Hovedredningsentralen	51 51 70 00
VARSE	Varsle Turlaget	481 62 327
	DNTs varslingstelefon	21 08 80 90

Turleder medbringer denne handlingsplanen på turer i regi av BHT. Turleder varsler BHT ved alvorlig ulykke. BHT håndterer media. Varsling av pårørende gjøres av politiet.

Se bakside for ABC-førstehjelp

Bergen og Hordaland Turlag

HANDLINGSPLAN VED ULYKKE

1. Vurder egen- og gruppesikkerhet.

2. RING! Fortell **hvem** du er, **hvor** og **hva** som har skjedd.

3. Utfør livreddende førstehjelp (ABC)

Airways: Sikre frie luftveier. Puster? Ja=stabil sideleie. Nei=Start HLR 30:2

Bleeding: Undersøk og se etter blødninger. Stopp blødning-hold minst 10 minutt. Hev skadestedet.

Cold: Hold pasient og deltakere varme.

2.2 VARSLINGSGRUNNLAG

Omfanget og grunnlaget for krisen avgjør hvilken kontaktperson som er ansvarlig.

Hendelse	Daglig leder	Leder Aktivitetsavdelingen	Hytte- og ruteansvarlig	Organisasjonsleder	Styreleder lokallag
Ulykke/dødsfall fellestur	x	x		x	
Ulykke/dødsfall Barnas Turlag/DNT ung	x	x		x	
Ulykke/dødsfall dugnadstur	x		x	x	
Ulykke/dødsfall tur lokallag/i lokallagets område	x	x		x	x

Styreleder i vedkommende lokallag varsler daglig leder om eventuell hendelse, og gjensidig dersom hendelse ikke er kjent for styreleder. Styreleder har ikke ansvar utover varsling mht KBT.

3.0 KRISELEDELSE

Daglig leder er øverste ansvarlig for kriseledelse. Nestleder er stedfortreder i fravær av daglig leder. Ved dennes fravær er styreleder ansvarlig. Når krisen oppstår kalles aktuelt **Kriseberedskapsteam (KBT)** inn.

3.1 Ansvar

- igangsette aksjonsplaner
- samordne tiltak som ligger utenfor kriseledelsens område – kompetanseområde og myndighetsområde
- være ressurs for KBT
- foreta ekstern og intern informasjon
- ha ansvar for å styrke kriseteamet i den enkelte krisesituasjon

3.2 Kriseberedskapsteam (KBT). Oppdatert 02.11.18.

Stilling	Navn	Mobil
Daglig Leder	Helene Ødven	982 49 808
Styreleder	Tore Johan Smidth	415 35 500
Nestleder/ Organisasjonsleder	Trude Iversen	917 55 445
Hytte- og ruteansvarlig	Johnny Bjørge	930 87 194
Leder aktivitetsavdelingen	Birgithe Schjerven Roald	992 39 573
Informasjonsleder	André Marton Pedersen	95238272

KBT består av kontaktpersoner på ledernivå som alltid, både i arbeids- og fritid, kan kontaktes når kriser eller ulykker oppstår. I ferier og lignende må en ha en rutine for at telefon blir satt over til annen person, ev utarbeide alternativ varslingsplan. Beredskapen omfatter varianter av ulykkessituasjoner/kriser og bør øves på jevnlig. Er krisesituasjonen av et visst omfang og alvor, vil den bli tatt hånd om av profesjonelle hjelpere som politi, brannvesen, sivilforsvar og helsevesen. KBT samarbeider da med disse instanser, stiller seg til disposisjon for den skadestedsledelse som måtte bli etablert.

Ved eventuell hendelse på tur i lokallag eller i et lokallags område, vil daglig leder og KBT sørge for at styreleder i vedkommende lokallag varsles og holdes orientert.

3.3 Kontaktinstanser

KBT informerer, samordner og samarbeider med følgende instanser som bistår i henhold til gjeldende aksjonsplan. Dette arbeidet koordineres av politiet.

Instans	Navn	Telefon
Prest	Kommunalt	
Livskrisehjelpen	Detaljer	55568754
DNT, Kommunikasjonssjef	Mette Øines Habberstad	900 66 744

Bergen kommune, Etat for samfunnssikkerhet og beredskap		05556
Utenriksdepartementet	Ved ulykke/dødsfall i utlandet	22243600

4.0 AKSJONSPLANER

4.1 Dødsfall eller alvorlig ulykke turdeltakere

Alle som blir varslet, har taushetsplikt.

Daglig leder (ev styreleder) uttaler seg ved henvendelser.

<i>HENDELSE</i>	<i>ANSVARLIG</i>	<i>TILTAK</i>
AKUTTFASE		
STRAKSTILTAK. Dødsfall eller alvorlig ulykke blant turdeltaker (Lege stadfester ev død)	De(n) som er sammen med/finner den forulykkede	Yte førstehjelp Varsle lege / politi. Medisinsk nødhjelp, tlf 113 Politi, tlf. 112
	De(n) som er sammen med/finner den forulykkede, hvis dette er utenforstående må den person eller ansatt i Bergen og Hordaland Turlagsom får melding ta ansvar KBT	Kontakte KBT Yte førstehjelp Varsle lege / politi. Medisinsk nødhjelp, tlf 113 Politi, tlf 112 Kontakte KBT Varsle politi om deltakerlister Bistå hjelpemannskap
Ved ulykke med dødelig utfall eller mistenkelig dødsfall	Politi	Etterforsker Avklare hendelsesforløpet
VARSLING.	Daglig leder/delegert	Varsle pårørende, sykehus, prest, politi eller andre der det er naturlig
	Daglig leder/delegert	VARSLING: - KBT for samling i Marken innen 1 time - Styreleder i evt. berørt lokallag - Andre ansatte - Media (internett)

<i>HENDELSE</i>	<i>ANSVARLIG</i>	<i>TILTAK</i>
		<ul style="list-style-type: none"> - informere pårørende om hvilke krisetilbud som blir satt i gang lokalt
PRAKTISKE TILTAK	Daglig leder/delegert	Etablere: <ul style="list-style-type: none"> - Informasjonssenter (daglig leders kontor, evt operativ avdeling Politiet) - Omsorgssenter (møterom Tverrgaten, evt Bergen Kommune) Opprette: <ul style="list-style-type: none"> - Informasjonsansvarlig -
OPPFØLGINGSFASE		
BEARBEIDING OG PRAKTISKE TILTAK	KBT	legger opp arbeidet videre: <ul style="list-style-type: none"> - varsle ansatte/styret om hendelsen - utpeke kontaktperson for pårørende - minnestund ev i samråd med pårørende - sette av tid og sted til å snakke med pårørende for å bearbeide sorgreaksjoner - orientere om hva som skjer videre: begravelse ... - kontakte ekstern krisehjelp hvis nødvendig - debriefing av de som har vært vitne/først på stedet
	Daglig leder/KBT	<ul style="list-style-type: none"> - vurdere om en skal avlyse turer, kurs og andre arrangement - pratisk tilrettelegging - oppfølging av turledere i lokallag / styreleder i lokallag

<i>HENDELSE</i>	<i>ANSVARLIG</i>	<i>TILTAK</i>
	Daglig leder/delegert	<ul style="list-style-type: none"> - blomster, hilsen, samtale med hjemmet - hjelp til pårørende som kommer utenbys fra - representasjon i begravelse - svare på spørsmål om forsikring/erstatning
VIDERE OPPFØLGING AV PÅRØRENDE	KBT	<ul style="list-style-type: none"> - ha god kontakt med pårørende - gi tilbud om oppfølging - turledere/ lokallag
ETTERARBEID	KBT og involverte instanser Daglig leder/delegert	<ul style="list-style-type: none"> - evaluere hvordan beredskapsplanen har fungert og eventuelt å foreslå endringer - ajourføre lister og lignende - forsikringsspørsmål - sletting av data i turleder/medlemsregister/e-postlister

4.0 ROLLEAVKLARING

Følgende modell blir følges i aksjonsplanen i KBT Bergen og Hordaland Turlag:

Person	Ansvarsområde
Daglig leder	Overordnet ansvar aksjonsgruppe Samle og samordne informasjonsflyt mellom skadested, skadestedsleder, KBT, media og pårørende. (Bestemme hvilken informasjon som går hvor) Mediatalsmann Samordne informasjonen til KBT ved hyppige oppdateringer og samlinger i aksjonsfasen
Styreleder	Hovedansvar kontakt eksterne instanser Hovedansvarlig aksjonsgruppe ved DLs fravær
Nestleder	Stedfortreder i daglig leders fravær Hovedansvar kontakt eksterne instanser Hovedansvarlig aksjonsgruppe ved DLs fravær
Leder Aktivitetsavdelingen	Hovedansvar kontakt politi og skadested

Hytte- og ruteansvarlig	Hovedansvar kontakt politi og skadested
Informasjonsleder	Hovedansvar informasjonsarbeid i samarbeid med DL

5.0 KRISEINFORMASJONSPLAN

Kriseinformasjonsplanen er basert på følgende mål:

- Sikre at fakta i nyhetsbildet er korrekt og oppdatert.
- Sikre at informasjonen er enkelt og raskt tilgjengelig
- Sikre at informasjonen koordineres med samarbeidspartnere i krisen (politi, brannvesen, sykehus, andre berørte virksomheter)
- Sikre at media og andre interessenter får riktig informasjon fra rett instans til rett tid.

Daglig leder er til enhver tid hovedansvarlig for informasjon i en krisesituasjon. Ved dennes fravær er styreleder ansvarlig.

5.1 Hvem svarer på hva?

Type henvendelse	Ekspederes til	Telefon
Forespørsler fra offentlige myndigheter	Daglig leder	
Forespørsler fra pårørende som antas å være omfattet eller rammet av krisesituasjonen	Pårørendetelefon	Politi, sykehus
Forespørsler fra media	Daglig leder, evt styreleder ved DLs fravær	
Generelle interne eller eksterne henvendelser om krisesituasjonen, eller når turinfoen er usikre på hvem som ringer	Kriseberedskaps-teamet	

5.2 Aksjonsplan for krisekommunikasjon

Hva	Hvordan	Ansvar
Kriseberedskapsteamet sammenkalles til møterommet, Tverrgt 4-6	DL kaller inn.	DL
Kort informasjon om krisen	-omfang -samarbeidspartnere -vårt eierskap til krisen	DL leder seansen
Krisenettside og intranettside opprettes	Forhåndslaget mal aktiveres All informasjon som går ut, går ut her først!	Nettansvarlig
Avklare eierskap	Den som har ansvaret for et område til vanlig, vil naturlig ha hovedansvaret for informasjon i en krisesituasjon. Kontakt med samarbeidspartnere. Koordiner informasjonsstrømmen.	Daglig leder
Definere målgrupper for denne krisen	- Ansatte, pårørende, media	
Definere budskap	Fokus: Menneske , miljø, materiell, marked Fokus: Hvordan løses krisen – hva gjør vi aktivt!	
Overvåk media og loggfør	Sjekk nettsider, radio og tv. Loggfør all kontakt med media.	
Møt media	Legg til rette for mediekontakt avhengig av størrelsen på krisen. Aktuelle tiltak: <ul style="list-style-type: none"> - Krisenettsiden til enhver tid oppdatert! - Pressemelding (hastemelding) - Pressekonferanse - Kontakte aktuelle media direkte - Håndtere media på stedet - Vurder behov for pressesenter (katastrofer) 	Daglig leder
Møt ansatte/pårørende	Intranetts kriseside holdes til enhver tid oppdatert. Informere ansatte/pårørende om hvem de kan snakke med Informere om eventuelle allmøter for direkte informasjon og mulighet til toveis kommunikasjon.	
Løpende evaluering	<ul style="list-style-type: none"> - Er informasjonen god nok? - Er det andre målgrupper som bør nås - Er informasjonen aktiv nok? - Rapporterer media en annen versjon enn den versjonen vi forstår som korrekt? - Er interninformasjonen tilstrekkelig? 	
Etter krisen	Vurder hvordan planen ble fulgt – revider planen om nødvendig	KBT

5.3 Loggføring

For best mulig informasjonsflyt er det svært viktig at hendelsesforløpene loggføres når informasjonen først er blitt tilgjengelig. Skjema og instruks under skal være tilgjengelig i turinfoen dagtid. Retningslinjer følges av andre berørte som blir involvert i krisen.

5.3.1 Instruks for ansatte i Bergen og Hordaland Turlag ved alvorlig ulykke

1. Den som først registrerer ringing på intern varslingstelefon, skal umiddelbart
 - avslutte annet arbeid og svare telefonen
2. Ved innkommende samtaler skal det fylles ut loggskjema med eventuelle opplysninger om:
 - *hvem* som ringer
 - *hva* som har skjedd
 - *hvor* det har skjedd (GPS: 8 + 6 siffer)
 - *telefonnummer* hvor en kan nå vedkommende
 - Spør om brannvesen, politi eller ambulanse er varslet.
3. Hvis brannvesen, politi eller ambulanse ikke er varslet, gjøres dette av den som mottar varslet.
4. Deretter skal kriseberedskaps teamet (KBT) varsles.

Loggskjema for alvorlig ulykke eller andre som mottar melding

Føres når det telefonisk eller på annen måte meldes om en eller annen form for krise der turdeltakere/dugnadsfolk er involvert/rammet.

Melding mottatt – dato og klokkeslett	
Mottaker av meldingen	

Hvem ringer – navn	Telefon	Annen adresse

<p>Hva har skjedd?</p> <p>Hvem?</p> <p>Hva?</p> <p>Hvor? m.m.)</p>

Er politi, brannvesen eller ambulanse varslet?	
--	--

6.0 REFERANSER – AKTUELLE AKTØRER

Politiet

Politiet har generelle og omfattende fullmakter for å avhjelpe en krisesituasjon, blant annet gitt i politiloven §§ 7 og 27. Alle politidistriktene har døgnbemannede operasjonssentraler.

I henhold til politiinstruksen har politiet ansvar for å koordinere og lede redningsinnsats av enhver art, på et skadested innenfor politidistriktet.

Politiet er i politiloven § 27 tredje ledd også gitt en klar hjemmel for, og en plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å avverge fare og begrense skade i forbindelse med ulykkes- og katastrofesituasjoner. Bestemmelsen innebærer at politiet er gitt et akutt sektorovergripende operativt ansvar ved ulykker og katastrofer i fred innenfor alle samfunnsområder. Vedkommende politimester er således i en akutfase gitt myndighet til å fatte beslutninger som også berører andre myndigheters ansvarsområde, inntil ansvaret overtas av ansvarlig myndighet i henhold til sektoransvar. Politimestrene er formann i redningsledelsen både ved hovedredningssentralene (HRS) og lokale redningssentraler (LRS).

For øvrig er politiet blant annet ansvarlig for evakuering, generell bistand til befolkningen, vakthold og sikring, samt iverksettelse og gjennomføring av etterforskning i forbindelse med ulykker og katastrofer. Politiet har et ansvar for varsling av pårørende til savnede eller omkomne, og er i tillegg gitt et særskilt ansvar for å lede og iverksette søk etter omkomne, samt å ta hånd om lik.

Alle politidistrikt har planverk for opprettelse og drift av pårørendesenter. Senteret skal være et oppholdssted for pårørende som har behov for hjelp, omsorg, samtaletjeneste og informasjon. I pårørendesenteret inngår fagpersoner fra politiet, helse- og omsorgstjenestene, kirken, frivillige organisasjoner, mv.

Helse- og sosialtjenesten

Helse- og sosialsektoren utgjør en omfattende beredskapsorganisasjon gjennom kommunenes primærtjenester, regionale helseforetak og helseforetaks spesialisthelsetjenester. Kommunene og de regionale helseforetakene har etter lov om helsemessig og sosial beredskap plikt til å utarbeide beredskapsplaner for de helse- og sosialtjenestene de har ansvar for. Planplikten gjelder kriser og katastrofer i fred og krig. For å sikre god sammenheng i tjenestene har hvert ledd ansvar for å koordinere sine beredskapsforberedelser med samarbeidsparter. De regionale helseforetakene har et særskilt ansvar for å koordinere sitt beredskapsarbeid, i forhold til kommunene i helseregionen og i forhold til andre helseregioner, samt ansvar for at helsetjenestens beredskapsarbeid er koordinert med andre etater – som blant annet politi, brannvesen, Forsvaret og Sivilforsvaret.

Brannvesenet

Brannvesenet er en vesentlig ressurs på samfunnssikkerhetsområdet. Et velfungerende brannvesen er av grunnleggende betydning for samfunnets evne til å kunne håndtere også ekstraordinære hendelser. I henhold til lov 14. juni 2002 nr. 20 om brann- og eksplosjonsvern skal kommunen sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte. Brannvesenet har lokal tilhørighet, utøver hurtig effektiv teknisk innsats, og er den viktigste tekniske førstelinjeinnsatsen i redningstjenesten. Brannvesenets oppgaver følger av loven og av lokale eller regionale risiko- og sårbarhetsanalyser. Innsats kan eksempelvis være rettet mot brannslukking, redningsdykking, utslipp av kjemikalier, frigjøring av omkomne eller skadde, livreddende førstehjelp, tauredning og sikring av et ulykkessted. Brannvesenet øver regelmessig på de situasjoner det kan bli stilt overfor.

Redningstjenesten mv.

Den grunnleggende ide innen redningstjenesten er at alle ressurser i vårt land – statlige, fylkeskommunale, kommunale, private og frivillige – som er egnet for akuttinnsats for å redde liv, skal kunne mobiliseres for innsats i redningstjenesten. Den offentlig organiserte redningstjenesten er således organisert som et samvirke mellom en rekke offentlige etater, private og frivillige organisasjoner med egnede ressurser for redningsinnsats. Selv om de fleste offentlige etater er etablert med tanke på andre primæroppgaver enn redningstjeneste, vil likevel mange av dem kunne yte en viktig innsats i redningstjenesten. Redningstjenesten er således ikke en organisasjon, men en funksjon. I tillegg til offentlige etater og virksomheter utgjør de frivillige organisasjonene en av grunnpilarene i redningstjenesten.

Den offentlige organiserte redningstjenestens ansvarsområde omfatter øyeblikkelig innsats for å redde mennesker fra død eller skade som følge av en akutt ulykkes- eller faresituasjon. Tjenesten er operativt organisert gjennom to hovedredningssentraler og 28 lokale redningssentraler. Hovedredningssentralene har fast tilsatt personell som sørger for sentralenes daglige drift og døgnbemanning. Lokale redningssentraler er lagt til politidistriktene. Hvert politidistrikt har en redningsledelse med politimesteren som formann. De lokale redningssentraler bruker politiets personale underlagt politimesteren.

Operativ styring og koordinering av redningsaksjoner foregår på tre nivåer.

- operativ styring og koordinering på skadested. Skadestedsledelsen ivaretas av politiet når det gjelder redningsoperasjoner på land
- operativ koordinering av innsatsen gjennom lokal redningssentral
- overordnet operativ koordinering av innsatsen gjennom hovedredningssentral

De fleste landredningsaksjoner blir koordinert av lokal redningssentral. Sjøredningsaksjoner, flyredningsaksjoner og ulykker i forbindelse med offshore-virksomheten, blir normalt koordinert direkte fra en av hovedredningssentralene.

Ved større ulykker er det forberedt systemer ved hovedredningsentralene for informasjon til blant annet pårørende og media. Det opprettes krisetelefoner bemannet av politiet hvor pårørende kan henvende seg, og det blir også lagt stor vekt på støtte til overlevende og redningsmannskaper. Det er et avklart grensesnitt mellom hovedredningsentralenes redningsoppgaver og Kriseutvalget ved atomulykkes mandat.

Fiskeri- og kystdepartementet har ansvaret for den statlige beredskapen mot akutt forurensning, og det operative ansvaret på nasjonalt nivå er lagt til Kystdirektoratet. Lokalt administreres beredskapen av interkommunale utvalgt mot akutt forurensning, jf. St.meld. nr. 14 (2004 -2005) På den sikre siden – sjøsikkerhet og oljevernberedskap.

Forsvaret og dets ressurser er av stor betydning både ved redningsaksjoner og statlige aksjoner mot akutt forurensning til sjøs. KYBAL er etablert for at Forsvaret skal kunne gripe inn for å hindre at ulykker inntreffer, og sikre at tiltak kan iverksettes. Aksjonen ledes inntil ansvarlig etat er klar til å overta. Hovedkvarterene (Forsvarets operative hovedkvarter og Landsdelskommando Nord-Norge) skal i disse situasjonene utøve aksjonsledelse etter de samme prinsippene som gjelder for hovedredningsentralene. Derved oppnås det best mulig utnyttelse av offentlige og kommersielle ressurser. I samsvar med ovennevnte, er det etablert grensesnitt for situasjoner som sorterer under henholdsvis Kystverket og hovedredningsentralene. Dette er ivaretatt ved gjensidig forståelse av ansvarsområdene, gjennom samarbeidsavtaler og ved at Forsvaret har faste representanter i de to etatenes aksjonsledelser.

Kommunene

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 17 (2001-2002) Samfunnssikkerhet, jf. Innst. S. nr. 9 (2002-2003), sluttet Stortinget seg til Regjeringens forslag om å lovfeste kommunenes beredskapsplikt. En god kommunal beredskap er en grunnleggende forutsetning for en god nasjonal beredskap, og en undersøkelse fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2004 viser at de aller fleste kommunene har gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser og at man har utarbeidet planer for kriseledelse og informasjonsberedskap. I tillegg er det gjennomført kommunale krisehåndteringsøvelser. Lovfesting av kommunal beredskapsplikt vil bli sett i sammenheng med arbeidet med ny lov om sivilforsvaret mv.

Kommunene er innenfor flere områder underlagt en rekke lovpålagte krav om sikkerhet og beredskap. Lov 23. juni nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap pålegger blant annet kommunene å utarbeide beredskapsplaner, og lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker (brann- og eksplosjonsvernloven) regulerer det lokale brannvernarbeidet, forebyggende brannverntiltak, innsats ved brann, og bistand ved andre ulykkesituasjoner.

De fleste kommunene har etablert egne beredskapsråd, som et samarbeidsorgan under ledelse av ordføreren og med deltagelse fra kommunale fagorganer, politiet, Forsvaret, Sivilforsvaret og frivillige organisasjoner.